

Sygn. akt V CSK 129/07

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 20 czerwca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Barbara Myszka

Protokolant Ewa Zawisza

w sprawie z powództwa Elektrociepłowni "E." Sp. z o.o.

przeciwko Elektrowni C. S.A.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 20 czerwca 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 października 2006 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Powódka Elektrociepłownia „E.” w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej Elektrowni C. domagała się ustalenia, że dokonana przez pozwaną czynność prawna - oświadczenie o powołaniu członka zarządu powodowej spółki, jest nieważna. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2006 r. Sąd Okręgowy w K. ustalił, że uchwała z dnia 19 grudnia 2005 r., podjęta przez zarząd E.C. Spółki akcyjnej w sprawie powołania członka zarządu przedstawiciela wspólnika, jest nieważna, ustalił wpis ostateczny na kwotę 500 zł oraz obciążył pozwaną kosztami postępowania w wysokości 860 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwana jest wspólnikiem w „E.. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Na mocy § 29 ust. 2 umowy spółki, każdy ze wspólników ma prawo do wyznaczenia jednego członka zarządu powodowej Spółki, będącego członkiem zarządu przedstawiciela wspólnika. Na podstawie uchwały nr 4 podjętej w dniu 14 sierpnia 2002 r. nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy pozwanej wyraziło zgodę na zajmowanie przez J. H., prezesa zarządu Elektrowni C. Spółki akcyjnej, stanowiska członka zarządu Elektrociepłowni „E.” Spółki z o.o. w trybie art. 380 k.s.h, a uchwałą nr 5 tego zgromadzenia, podjętą tego samego dnia na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679 ze zm.; jedn. tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584), wyznaczono J. H. jako reprezentanta Elektrowni C. S.A. w składzie zarządu powoda. Obydwie uchwały weszły w życie z dniem podjęcia i nie zostały ograniczone czasowo. Uchwałą zgromadzenia wspólników powoda z dnia 16 listopada 2004 r. J. H. jako członek zarządu przedstawiciel wspólnika pozwanej został odwołany ze składu zarządu powodowej spółki. Uchwałą z dnia 19 grudnia 2005 r., podjętą przez zarząd pozwanej na podstawie § 22 ust. 1 statutu, J. H. został powołany ponownie do składu zarządu Elektrociepłowni „E.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako członek zarządu - przedstawiciel wspólnika. Uchwałą podjęto na podstawie uchwał nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy pozwanej z dnia 14 sierpnia 2002 r. Pozwana poinformowała

powódkę o powołaniu J. H. do składu zarządu powoda jako przedstawiciela wspólnika zobowiązując powódkę do podjęcia działań zmierzających do niezwłocznego dokonania wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym. Powódka w odpowiedzi żądała doręczenia uchwały walnego zgromadzenia pozwanej Spółki o wyznaczeniu J. H. jako reprezentanta interesów wspólnika - Elektrowni C. S.A. w składzie zarządu powódki oraz twierdziła, że uchwała nr 5 z dnia 14 sierpnia 2002 r. nie może wielokrotnie wykorzystywana na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. Jednocześnie powódka zwróciła się do Ministerstwa Skarbu Państwa, który jako 100% akcjonariusz wykonuje uprawnienia walnego zgromadzenia pozwanej, z pismem opisującym stan faktyczny w celu potwierdzenia działań zarządu pozwanej z zachowaniem trybu przewidzianego w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r., na które nie otrzymała odpowiedzi.

Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powódki było uzasadnione na podstawie art. 189 k.p.c. Powołany przez pozwaną na członka zarządu powódki J. H. podlega przepisom ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, gdyż w 2002 r. był prezesem zarządu pozwanej, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa. Zgoda wyrażona w uchwale nr 5 z dnia 14 sierpnia 2002 r. już raz stanowiła podstawę do powołania J. H. do zarządu powódki. Sąd uznał, że nie może ona być podstawą do „wydania decyzji” po raz drugi, na nową kadencję członka zarządu. W takiej sytuacji ponownie powołanie J. H. wymagało wyznaczenia go jako reprezentanta pozwanej zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. przez zgromadzenie akcjonariuszy pozwanej. Decyzja upoważnionego organu o wyznaczeniu reprezentanta ma charakter zgody osoby trzeciej w rozumieniu art. 63 § 1 k.c., co oznacza, że zgoda może dotyczyć wyłącznie ściśle określonych czynności prawnych. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że uchwała zarządu pozwanej z dnia 19 grudnia 2005 r. jest nieważna na podstawie art. 9 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. i dodatkowo narusza art. 377 k.s.h.

Pozwana w apelacji zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, mianowicie art. 9 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne i art. 377 k.s.h.

oraz naruszenie przepisów prawa procesowego mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, mianowicie art. 189 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2006 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację i zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 360 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w pełni zaaprobował pogląd Sądu Okręgowego o istnieniu interesu prawnego powódki w wytoczeniu powództwa, uznając w tym zakresie zarzut apelującej za niezasadny.

Nie ulega, zdaniem Sądu Apelacyjnego, wątpliwości, że obie Spółki prowadzą działalność gospodarczą w takim samym charakterze, na co wskazuje przedmiot ich działalności, są więc wobec siebie konkurencyjne. Powołanie do zarządu powodowej spółki J. H. – prezesa pozwanej Spółki, musi więc być zgodne z art. 211 i 380 k.s.h. Oznacza to, że zgodę na pełnienie takiej funkcji powinno wyrazić zgromadzenie wspólników powodowej Spółki i również organ uprawniony do powoływania zarządu pozwanej Spółki.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że wprowadzie uchwała nr 5 z dnia 14 sierpnia 2002 r. nie zawiera ograniczenia w czasie, nie można jednak przyjąć, że ma ona charakter nieograniczony żadnym przedziałem czasowym i może być wykorzystana wielokrotnie. Wytypowania reprezentanta Skarbu Państwa nie można porównać do udzielenia pełnomocnictwa istniejącego tak długo, dopóki nie zostanie odwołane przez mocodawcę. Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, że uchwała nr 5 dotyczy wytypowania J. H. na określoną kadencję zarządu. Została ona „skonsumowana” przez podjęcie uchwały nr 9 z dnia 16 listopada 2004 r. przez zgromadzenie wspólników powódki w przedmiocie odwołania J. H. ze składu zarządu powódki. Nie można natomiast, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zgodzić się z poglądem Sądu Okręgowego, że uchwała zarządu pozwanej z dnia 19 grudnia 2005 r. naruszała art. 377 k.s.h., który nie znajdował zastosowania w sprawie.

Pozwana w skardze kasacyjnej zarzuciła naruszenie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne i art. 211 k.s.h.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest zasadna.

Artykuł 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne ulegał kilkakrotnym zmianom. W chwili podjęcia uchwały z dnia 14 sierpnia 2002 r. w przedmiocie m. in. wyznaczenia J. H. do pełnienia funkcji reprezentanta interesów pozwanej Spółki w zarządzie powódki przepis przewidywał zakaz zajmowania stanowisk we władzach spółek, który nie dotyczył osób wymienionych w art. 2 pkt 1, 2 i 6-10 ustawy, o ile zostały wyznaczone do spółki prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa, innych państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub innych osób prawnych jednostek samorządu terytorialnego jako reprezentanci tych podmiotów.

Rozstrzygnięcie spornej kwestii wymaga dokonania wykładni pojęcia „wyznaczenia do spółki” i zbadania, czy takie wyznaczenie jest skuteczne tylko w odniesieniu do jednorazowego objęcia stanowiska w spółce prawa handlowego, przez co „traci moc” w razie odwołania osoby z zajmowania tego stanowiska, czy też zasadniczo jest skuteczne do czasu odwołania oświadczenia o wyznaczeniu, bez względu na to, czy w tym czasie miało miejsce np. odwołanie osoby z zajmowanego stanowiska. Kwestia ta sprowadza się zatem do oceny charakteru prawnego i treści „wyznaczenia” na tle uregulowań Kodeksu cywilnego i ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Wyznaczenie do spółki należy uznać za oświadczenie woli. Ujawnia ono bowiem w sposób dostateczny wolę osoby dokonującej wyznaczenia oraz zmierza do wywołania skutków prawnych w postaci powstania, ustania lub zmiany stosunku prawnego. Istnienie w dokonaniu „wyznaczenia” elementu woli wywołania skutku prawnego nie budzi wątpliwości. W zależności od sytuacji, rozważane wyznaczenie może powodować objęcie określonego przez reprezentanta stanowiska (np. gdy wyznaczenie powoduje bezpośrednio uzyskanie mandatu członka jakiegoś organu spółki prawa handlowego) lub możliwość uzyskania tego stanowiska w drodze głosowania (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2006 r., I CSK 120/06, nie publ.). Skutek prawny wyznaczenia, niezbędny do

stwierdzenia, że mamy do czynienia z oświadczeniem woli, można więc dostrzegać w różnych sferach: pełnienia funkcji reprezentanta Skarbu Państwa lub innych podmiotów wymienionych w art. 6 ust. 1 ustawy oraz objęcia i pełnienia stanowiska w organach spółki prawa handlowego. Ponadto istnienie takiego skutku należy wiązać także z art. 9 ustawy rozstrzygającym o nieważności wyboru lub powołania do władz spółki m. in. z naruszeniem art. 4 ustawy, od którego wyjątek wprowadza właśnie art. 6 ustawy. Ocena „wyznaczenia” z perspektywy treści art. 9 prowadzi do wniosku, że jest ono niezbędne do ważności powołania lub wyboru reprezentanta Skarbu Państwa lub innej osoby prawnej wymienionej w art. 6 ust. 1 ustawy.

Z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne nie wynika żadne czasowe lub kadencyjne ograniczenie skuteczności wyznaczenia reprezentanta. Z brzmienia tego przepisu można jedynie wywieść konieczność obustronnej podmiotowej konkretyzacji takiego wyznaczenia jako reprezentanta ściśle oznaczonego podmiotu (tu: Skarbu Państwa) oraz do pełnienia funkcji reprezentanta w konkretnym podmiocie – spółce prawa handlowego. W przepisie jest bowiem mowa o wyznaczeniu „do spółki prawa handlowego”, czyli do konkretnej spółki prawa handlowego. Niezależnie od tego, w ust. 1 *in fine* jest wskazane, że „osoby te nie mogą zostać wyznaczone do więcej niż dwóch spółek prawa handlowego”. Brak natomiast, jak się wydaje, podstaw do wywodzenia dalszych ograniczeń, związanych ze „skonsumowaniem” wyznaczenia reprezentanta w razie odwołania go z pełnionej funkcji, zwłaszcza, jak w niniejszej sprawie, odwołania go przez spółkę, w której pełnił funkcję reprezentanta.

Wobec braku wspomnianych wyżej ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne należy przyjąć, że inne ograniczenia mogłyby być ewentualnie wywodzone z treści samego oświadczenia o wyznaczeniu. W okolicznościach niniejszej sprawy jest jednak bezsporne, że wyznaczenie J. H. nie zawierało takich zastrzeżeń. W tej sytuacji brak było podstaw do tego, aby kwestionując skuteczność wyznaczenia reprezentanta, twierdzić, że czynność prawna powołania J. H. na członka zarządu powodowej Spółki jest nieważna z powodu naruszenia art. 6 ust. 1 ustawy w zw. z treścią art. 9 ustawy.

Trafny jest również zarzut naruszenia art. 211 k.s.h. dotyczącego zakazu prowadzenia działalności konkurencyjnej. Wbrew odmiennemu stanowisku Sadu Apelacyjnego, należy przyjąć, że przepis ten, dotyczący spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, działa tylko w jednym kierunku, mianowicie wymaga uzyskania zgody tylko tej spółki, której pracownik angażuje się w działalność spółki konkurencyjnej. W okolicznościach niniejszej sprawy spółką, której zgoda była wymagana, jest pozwana Spółka akcyjna, a podstawę prawną stanowi art. 380 k.s.h., co oznacza, że art. 211 k.s.h. w ogóle nie znajduje zastosowania.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. orzekł jak w sentencji.